

4. Міжнародний досвід: як в Україні планують відновлювати культурну спадщину після війни. *RFI*. 06.12.2023. URL: surl.li/xdygz (дата звернення: 17.09.2024).
5. ЮНЕСКО засудило атаки на історичний центр Одеси. *Одеса. Офіційний сайт міста*. 22.07.2023. URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/233805/> (дата звернення: 18.09.2024).
6. Під ударом: як українці відновлюють свої культурні пам'ятки. *nashkiev.ua*. URL: <https://nashkiev.ua/life/pid-udarom-yak-ukraintsi-vidnovlyuyut-svoi-kulturni-pamyatki> (дата звернення: 18.09.2024).
7. Відновлення музеїв – збереження ідентичності. Як переживають війну заклади культури у прифронтових областях. *Вікно відновлення*. 25.04.2024. URL: <https://recovery.win/novyny/vidnovlennya-muzeyiv-zberezhennya-identychnosti-yak-perezhyvayut-vijnu-zaklady-kultury-u-pryfrontovyh-oblastyah> (дата звернення: 19.09.2024).
8. Rebuilding Ukraine's Cultural Sector Will Require Nearly \$7 Billion, UNESCO Says. *Smithsonian Magazine*. 11.04.2023. URL: <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/rebuilding-ukraine-culture-unesco-180981959/> (дата звернення: 19.09.2024).

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ТА УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Телегуз І. О.^{1*}, Телегуз А. В.²

^{1,2}*Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
Київ (Україна)*

*e-mail: i.o.telehuz@udu.edu.ua

Сучасна російсько-українська війна вплинула на значні масштаби вимушеної міграції українців за кордон. Очевидно, що сподівання на швидке завершення війни і відповідно – повернення на батьківщину для багатьох мігрантів – залишилося в минулому. Зважаючи на те, що частина території нашої держави перебуває під окупацією, а окремі міста і села зруйновані, у багатьох наших громадян втрачені домівки. На тлі такої ситуації значна частина українців, які перебувають за кордоном, пройшла адаптацію та інтегрується в інших країнах. Це спонукає до роздумів над тим, чи збережуть вони зв'язок із батьківщиною у майбутньому, зокрема після закінчення війни.

Так само є сподівання, що повоєнна відбудова України тією чи іншою мірою стосуватиметься українців, які наразі перебувають за кордоном. Подібний досвід вимушеної міграції, який українці мали у ХХ ст., спонукає задуматися як над питанням повернення в Україну, так і над питанням збереження національної ідентичності та зв'язку з батьківщиною тих, хто вимушений був виїхати за межі нашої держави.

Сьогодні увага до цього питання було порушено у публічному просторі. Зокрема, прем'єр-міністр Денис Шмигаль на пресконференції 10 вересня 2024 р. озвучив ідею, що уряд хоче створити Міністерство повернення українців для того, щоб зробити пріоритетною ідею повернення українців [1]. «Вперше про Міністерство повернення українців заговорив президент Володимир Зеленський ще в серпні. Тоді він назвав його “міністерством єдності”. За словами президента, ос-

новна мета цього відомства – об'єднати українців, які перебувають за кордоном, та протидіяти впливу російської пропаганди» [1]. Також ще в липні 2024 р. спільними зусиллями України та ООН запустили онлайн-платформу «Україна – це Дім», мета якої, за словами Дмитра Кулеби, – допомогти українцям, які бажають повернутися з-за кордону на Батьківщину [2]. Які будуть результати цих та інших подібних ініціатив, покаже час. Однак це зовсім не знімає з порядку денного питання національної ідентичності українців та українських вимушених мігрантів.

Гостро сьогодні постає питання масштабних руйнувань і розграбувань об'єктів культурної спадщини, відповідно зростає загроза нашій ідентичності, яка потребує захисту на загальнодержавному рівні. Вважаємо, що важливими є питання збереження, повернення та відбудови зруйнованих під час війни об'єктів культурної спадщини. Актуальним сьогодні залишається питання «пропагування власної культури за кордоном не лише з метою інформування про українців як спільноту у середовищі приймаючої країни, а й для збереження національної ідентичності сучасних мігрантів. На перспективу це означає довготривалий процес, який також передбачає очевидну зацікавленість української держави. Актуальність і вагомість обумовлюється тим, що це питання – невід'ємна частина української національної безпеки, для цього важливим є «збільшення інформаційного впливу україністики в Європі та світі» [4, с. 52; 3, с. 302]. Це неодмінно має активно відбуватися, щоб сприяти поширенню інформації про багатство власної культури і розшити сприйняття самих себе як спільноти в глобальному контексті.

Отже, окреслені проблеми взаємозв'язку культурної спадщини та національної ідентичності мають вагоме значення для української нації в сьогоденні і майбутньому. Діяльність держави щодо повернення українців, які перебувають за кордоном, а також збереження їх національної ідентичності є важливим напрямом політики і в умовах післявоєнного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Пиріг Р. Уряд хоче створити Міністерство повернення українців. 10.09.2024. URL: <https://hromadske.radio/news/2024/09/10/uriad-khoche-stvoryty-ministerstvo-povernennia-ukraintsiv>
2. Дмитро Кулеба та Верховний комісар ООН оголосили про запуск онлайн-платформи «Україна – це Дім» для українців, які розглядають можливість повернення з-за кордону. 18.07.2024. URL: surl.li/farpje
3. Телегуз І. О., Телегуз А. В. Українці за кордоном: культурна спадщина та національна ідентичність. *Проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, Київ, 25 травня 2023 р.). / за заг. ред. М. М. Стадника. Київ: НДІУ, 2023. С. 301–305.
4. Телегуз І., Телегуз А. Освіта, наука та еміграція: минуле і сучасність українців в умовах війни. *Наука і освіта України в умовах російсько-української війни: виклики та завдання в контексті національної безпеки*. Том I / ред.: В. Ільницький, М. Галів. Київ–Дрогобич–Львів–Переяслав–Ужгород–Запоріжжя: Посвіт, 2023. С. 50–52.